

NELER ÖĞRENECEĞİM?

- Kuvay-ı Milliye'den Düzenli Orduya Geçiş
- I. İnönü Muharebesi (6-10 Ocak 1921)
- Londra Konferansı (21 Şubat- 12 Mart 1921)
- Moskova Anlaşması (16 Mart 1921)
- II. İnönü Muharebesi (23 Mart-1 Nisan 1921)
- Kütahya ve Eskişehir Muharebesi
- Sakarya ve Büyük Taarruz (26-30 Ağustos 1922)
- Mudanya Ateşkes Anlaşması(3-11 Ekim 1922)

Kuvay-ı Milliye'den Düzenli Orduya Geçiş

Kuva-yı Milliye birliklerinin düşman ilerleyişini durdurmada yetersiz kalmaları, askeri disiplinden yoksun olmaları ve merkezi otoriteyi tanımamaları bu birliklerin feshedilmelerine sebep olmuştur. Gediz Muharebesinin kaybedilmesi üzerine TBMM'nin isteğiyle Albay İsmet Bey tarafından düzenli ordu kurulmuştur.

Düzenli ordunun kurulmasıyla Yunanlılarla daha etkin bir mücadele başlamış, Millet Meclisinin içte ve dışta otoritesi artmıştır.

- Kuva-yı Milliye birlikleri belli bir süre önemli başarılar kazanmış olsa da düzenli ve donanımlı ordulara karşı tam sonuç almasının mümkün olmaması,
- Kuva-yı Milliye içinde otorite istemeyen ve bazı kanun dışı işlere bulaşmış kişilerin bulunması,
- Batıda Yunan birliklerinin hareketinin düzenli birliklerce durdurulmasının mümkün olması,
- Bazı yörelerde halkın Kuva-yı Milliye birliklerine karşı tepki duyması,
- Düzenli orduya geçişe neden olmuştur.

PARİS BARIŞ KONFRANSI (18 Ocak 1919)

- 18 Ocak 1919'da toplanmıştır.
- Daha önce yapılan gizli anlaşmalara rağmen savaşta ortaya çıkan son duruma göre bazı değişiklikler yapılmak için toplandı.
- Konferansta İngiltere, Fransa, İtalya ve ABD aralarında görüş ayrılıkları çıktı.

NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ UZAKTAN EĞİTİM MERKEZİ

Sevr Anlaşmasının Önemi (10 Ağustos 1920)

- Bu antlaşma ile Osmanlı Devleti yok sayılmıştır.
- İtilaf Devletleri Osmanlı Devletini aralarında paylaşmışlardır.
- İtilaf Devletleri Son Osmanlı Mebuslar Meclisini dağıttıkları için bu antlaşma meclis tarafından onaylanmadığından hiçbir hukuki geçerliliği yoktur. Ölü doğmuş bir anlaşmadır.
- Türk halkının ulusal mücadele azmini artırmıştır. TBMM aldığı kararlar anlaşmayı imzalayan, onaylayan ve kabul eden herkesi vatan haini ilan etmiştir.
- Osmanlıcılık, Ümmetçilik ideolojileri resmen iflas etmiştir.

Yunanlıların Anadolu'yu işgal etme nedenleri;

- Megalo İdea'yı gerçekleştirmek ve Anadolu'yu zapt etmek,
- BMM'ni, Sevr Antlaşması'nı kabul etmeye zorlamak
- BMM'ne karşı çıkan ayaklanmalardan Çerkez Ethem'den yararlanmak
- Düzenli orduyu daha doğmadan yok etmek
- Anadolu ile bağlantıyı sağlayan demir yolunun önemli merkezlerinden Eskişehir'i ele geçirmek
- Nihayetinde Ankara'yı ele geçirerek Milli Mücadeleye son vermek
- Yunanlılar doğu ve kuzey yönünde taarruza geçtiler. Kısa sürede Balıkesir, Bursa, Edirne ve Kırklareli'ni ele geçirdiler.
- Çerkez Ethem İsyanını da kullanarak Eskişehir ve Afyon yönüne ilerletip İnönü yakınlarına geldiler.
- Taarruza geçen Yunanlıların karşısına çok az bir kuvvetle Çıkan İsmet İnönü direnişe geçti ve Yunanlılar geri çekildi.
- Bu zafer tarihimize 1. İnönü savaşı olarak geçmiştir.

Savaşın Sonuçları:

- İsmet Bey albaylıktan generalliğe yükseltildi.
- BMM'ne karşı çıkan en etkili isyanlardan Çerkez Ethem İsyanı bastırılmıştır.
- Düzenli ordunun ilk askeri başarısı oldu.
- Halkın BMM'ye ve düzenli orduya güveni arttı. Askere alım işleri hızlandı.
- Türk milletinin kendine olan güveni ve kurtuluş ümidi arttı.
- BMM'nin içte ve dışta itibarı arttı ve büyük devletler tarafından dikkate alınarak Londra Konferansı'na davet edildi.
- Afganistan'la dostluk, Rusya ile Moskova Antlaşması imzalandı.
- Birinci İnönü Savaşı'ndan sonra 1921 Anayasa'sı ilan edilmiş ve İstiklal Marşı kabul edilmiştir.

Londra Konferansı (21 Şubat- 12 Mart 1921)

- İtilaf Devletleri, I. İnönü muharebesi yenilgisinden sonra Yunanlılara zaman kazandırmak ve Sevr Anlaşmasını biraz yumuşatarak Türk tarafına kabul ettirmek amacıyla Londra Konferansı'nı toplamıştır.
- Londra Konferansı'na TBMM Hükümeti, İstanbul Hükümeti, İngiltere, Fransa, İtalya ve Yunanistan katıldı.
- Konferansa önce İstanbul Hükümeti çağırılmış olsa da Sadrazam Tevfik Paşa bu durumu Mustafa Kemal Paşaya bildirdi.
- BMM doğrudan çağırılmadıkları sürece konferansa katılmama kararı aldı. Ancak konferansa geç kalmamak için Bekir Sami Bey başkanlığındaki bir heyeti önceden Roma'ya gönderdi.
- İtalya'nın aracılığıyla BMM Hükümeti konferansa davet edilince Roma'da hazır bulunan heyet Londra'ya hareket etti.
- Konferansa katılan İstanbul Hükümeti temsilcisi Sadrazam Tevfik Paşa; Türk milletinin asil temsilcisinin Ankara Hükümeti olduğunu söyleyerek sözü Bekir Sami Bey'e verdi.

Konferansta Türk heyetinin talepleri şöyleydi:

- Trakya'nın Türkiye'ye bırakılması, İzmir'in işgaline son verilmesi, İstanbul'daki yabancı askerlerin geri çekilmesi ve Boğazlarda Türk hakimiyetinin tanınması. (Kısaca Misak-ı Milli)

Buna Karşın İtilaf Devletleri Sevr projesini hafifleterek Türk heyetine şu teklifleri sundu:

- Türk ordusunun sayısı biraz artılacak
- İzmir Türklere verilecek ama şehirde Yunan kuvvetleri kalacak
- Boğazlar işgal altında kalacak ama alanı daraltılacak
- Bütçe üzerine koyulan sınırlamalar biraz daha azaltılacak
- Ermenistan sınırını belirlenmesi Cemiyet-i Akvam'a bırakılacak

SONUÇLARI:

- İtilaf Devletleri Ankara Hükümetini konferansa davet ederek resmen tanımış ve varlığını kabul etmiştir.
- Bekir Sami Bey İtilaf Devletleri delegeleriyle ikili görüşmelerde bulunup bazı anlaşmalar yapmıştır.

- Misak-ı Milli'nin dünya kamuoyuna anlatılma imkanı olmuştur.
- Sevr Anlaşması'nı Türk hükümetinin kabul etmeyeceği dünyaya duyurulmuştur.

Moskova Anlaşması (16 Mart 1921)

- Rusya I. Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleriyle birlikte savaşmış olmasına rağmen, 1917'de Bolşevik İhtilali çıkınca ülkede rejim değişmişti.
- Rusya savaştan çekilmiş ve savaş sırasında yapılan gizli anlaşmaları açıklamış ve Batılı devletlerin emperyalist yayılımından rahatsız olmaktaydı.
- Böylece İtilaf Devletleri ile Rusya arasında büyük görüş ayrılıkları ortaya çıkmış, Anadolu'da ki direnişe de ilgileri artmıştır.
- Mustafa Kemal Paşa da Lenin'e bir mektup yazarak Türkiye'nin Misaak-ı Milli politikalarını anlatmıştır.
- İlinönü Zaferi'nin kazanılmasından sonra Rusya ile yapılan görüşmeler sonucu Moskova Dostluk Antlaşması imzalandı.
- Türkiye'nin doğu sınırı belirlendi.
- Rusya Misak-ı Milli'yi tanıdı ve Kars-Ardahan ve Artvin'i Türkiye'ye bıraktı.
- Batum Gürcülere, Nahçıvan Azerilere bırakılmıştır.
- İki taraftan birinin tanımadığı bir antlaşmayı diğeri de tanımayacaktı, dolayısıyla Rusya Sevr'i tanımayacağını ilan etti.
- Türkiye'nin kapitülasyonları kaldırma girişimini Rusya destekledi.
- Rusya Türkiye'ye silah ve cephane yardımı yapmayı taahhüt etti.
- Bu antlaşma ile Rusya TBMM'yi resmen tanıdı.
- Doğu sınırımızda ki birlikler Batı Cephesine aktarıldı.

İKİNCİ İNÖNÜ MUHAREBESİ (23-31 MART 1921)

- Londra Konferansı'nda İtilaf devletleri tekliflerini düşünmek için 1 ay süre verdilerse de, Sevr'i Türk tarafına kabul ettirmek için Yunanlılar hemen saldırıya geçtiler.
- Amaçları, 1. İnönü'de yaşadıkları yenilgiyi unutturmak ve Londra Konferansı'ndaki tekliflerin TBMM tarafından kabul edilmesini sağlamaktır,
- Eskişehir ve Kütahya'yı alarak Ankara hükümetini bitirmek,
- Meclis muhafız alayı bile bu cepheye savaşmaya gitmiştir
- Taarruza geçen Yunan ordusu İnönü önlerinde bir kez daha yenilerek 1 Nisan 1921'de geri çekildi.
- Aynı anda güneyde hareket yapan Yunanlılar Afyon'u işgal ettilerse de İnönü'deki başarısızlıkları üzerine Afyondan çekilip Dumlupınar mevzilerine geri çekilmişlerdir.
- Eskişehir ve Kütahya'yı alarak Ankara hükümetini bitirmek,

Savaşın hazırlıkları ve Teklif-i Milliye Kararları:

- Eskişehir ve Kütahya Savaşında alınan yenilgilerin sorumlusu olarak Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşları görülmüştür.
- Tüm sorumluluğun Mustafa Kemal Paşaya yüklenmesi amacıyla, ona Başkomutanlık yetkisi verildi.
- Üç aylık bir süre için meclisin bütün yetkileri Mustafa Kemal'de toplandı.
- Mustafa Kemal, Erzurum Kongresi öncesi bıraktığı askerlik görevine geri döndü.
- Başkomutanlık görevi ile, Mustafa Kemal meclise ait yasama, yürütme ve yargı yetkilerini kendinde toplamış oldu.

Sakarya Savaşı başlarken Yeni Gün gazetesinin manşeti: «Eskişehir Kapanı Yunan'ı Bekliyor ve İçeri Almak Üzeredir. Zafer Allah'la Beraber Bizdedir.»

Teklif-i Milliye Kararları:

- Her ilçede bir tane Teklif-i Milliye Komisyonu kurulacak.
- Halk, elindeki silah ve cephaneyi 3 gün içinde orduya teslim edecek.
- Her aile bir askeri giydirecek.
- Yiyecek ve giyecek maddelerinin %40'ı Türk ordusuna verilecek.

- Tüccarların elindeki her türlü giyim eşyasının %40'ına el konacak.
- Her türlü makineli aracın %40'ına el konacak.
- Halktaki binek hayvanlarının ve taşıt araçlarının %20'sine el konacak.
- Sahipsiz bütün mallara el konacak.
- Tüm demirci, dökümcü, nalbant, terzi ve marangoz gibi iş sahipleri ordunun emrinde çalışacak.
- Halkın elindeki araçlar aylık 100 km. askeri ulaşım yapacaklar.
- Tekalif-i Milliye Kararlarının uygulanmasında aksaklıklar olmaması için Ankara, Samsun, Kastamonu, Konya ve Eskişehir'de İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur.

Savaşın Başlaması :

- Yunanlılar, Türk ordusunu yok etmek ve Ankara'ya ulaşmak amacıyla büyük bir meydan muharebesi için harekete geçti.
- Yunan kralı Konstantin bizzat cepheye kadar gelerek Ankara'yı işgal emri vermiştir.
- Yapılan Sakarya Savaşı yüz kilometrelik bir alanda 22 gün 22 gece sürdü. Bazı cephelerde Yunan birlikleri başarılı olunca, Başkomutan Mustafa Kemal ümidini hiç yitirmedi ve şu sözü söyledi: «Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça bırakılmaz.»
- Bu söz dünya tarihine geçmiştir.

Savaşın Sonuçları :

- Dünya askeri tarihine geçecek savunma taktiği uygulanmıştır.
- Yunan ordusu önce durdurulmuş daha sonra da 13 Eylülde Sakarya'nın doğusuna atılmıştır.
- Muharebeler sonrasında Yunan kuvvetlerinin 1/3'ü yok edilmiştir.
- 19 Eylül 1921'de Mustafa Kemal'e Gazi unvanı ve mareşallik rütbesi verilmiştir.
- Osmanlı devletinin geri çekilme süreci Sakarya ile son bulmuştur.
- Bu başarı sonrasında Sovyetlerle 13 Ekim 1921'de Kars Anlaşması imzalanmıştır.
- Fransa, Türkiye üzerindeki emellerinden vazgeçip, Ankara Hükümetiyle 20 Ekim 1921'de Ankara Anlaşması'nı imzalamıştır. Bu anlaşma ile Hatay hariç Suriye sınırlarımız belirlenmiştir.

Yunanlılar ellerindeki toprakları kaybetmemek için savunma önlemlerini aldı. Türkler ise Yunanlıları Anadolu topraklarından atıp, vatani işgalden kurtarıp, misak-ı milliyei gerçekleştirmek istiyordu. Büyük taarruz hazırlıkları uzun sürdünce Mustafa Kemal'e T.B.M.M.'nden muhalefet arttı. Bunun üzerine Mustafa Kemal **Anadolu ve Rumeli Müdafaa-ı Hukuk Gurubunu** kurarak kendisine karşı yapılan muhalefet ile daha çetin bir şekilde savaştı.

Mustafa Kemal Türk ordusunun taarruz gücünü herkesten gizledi. Yapılan savaşlarda Yunan ordusunun Başkomutanı ve Genelkurmay Heyeti esir edildi. Mustafa Kemal "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir ileri" diyerek İzmir'de Yunan ordusunu denize döktü.

- Yunan ordusu, Sakarya'da mağlup olunca Eskişehir-Afyon hattına çekilerek savunma tedbirleri almaya ve askeri güçlerini arttırmaya çalıştı.
- Türk ordusu da Kurtuluş Savaşı'nın ilk taarruz hareketine hazırlanıyordu.

Yapılan Hazırlıklar:

- Tekalif-i Milliye ile halkın da tüm imkanlarıyla hazırlıklar tamamlandı.
- İstanbul'daki cephaneliklerden silah ve cephane nakli yapıldı.
- Atölyelerde silahlar ve bu silahlara cephaneler yapıldı.
- Sakarya Zaferi'nden sonra başlanan hazırlıklar tamamlanarak 26 Ağustos 1922'de Afyon'dan saldırıya geçildi.

Mustafa Kemal Paşa, Büyük Taarruz'dan birkaç gün önce Büyük Millet Meclisi'nin balkonuyla askerini selamlıyor.

NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ UZAKTAN EĞİTİM MERKEZİ

- Türk ordusu 27 Ağustostan itibaren Türk kuvvetleri üstünlüğünü gösterdi, Yunanlılar geri çekilmeye başladı.
- 30 Ağustosta Mustafa Kemal Paşa'nın bizzat yönettiği Başkomutanlık Meydan Savaşı'yla Dumlupınar'ın kuzeyinde Yunan kuvvetleri yok edildi.
- Bu zaferin ardından Mustafa Kemal: "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!" emrini verdi. Bu emirle Türk ordusu İzmir'e kadar Yunanlıları takip etti.

Mudanya Ateşkes Anlaşması(3-11 Ekim 1922)

Batı Anadolu'yu kaybeden Yunanlılar Doğu Trakya'da büyük katliamlara başladılar. Bunun üzerine Türk ordusu İzmit ve Çanakkale yönüne ilerledi. Bunun üzerine İngiltere boğazları savunmak için müttefiklerinden yardım istedi fakat bu isteği olumsuz karşılandı. Türk ordusunun başarısı karşısında yalnız kalan İngiltere, Türkler ile savaşmayı göze alamadı ve ateşkese razı oldu.

Ateşkes görüşmelerine İngiltere, Fransa ve İtalya ile T.B.M.M. adına İsmet Paşa katılmıştır.

- Yunan Orduları yenilince İngilizler, Türk ordusu ile karşı karşıya kaldı ve müttefiklerinden yardım istedi, fakat yardım alamadılar.
- Fransız ve İtalyanların baskıları sonucu İngilizler, TBMM ile Mudanya'da ateşkes görüşmelerine başlamışlardır (3 Ekim 1922).
- Görüşmelere TBMM, İngiltere, Fransa ve İtalya katılmıştır.
- Türk Tarafını Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa
- İngiltere'yi General Harrington
- İtalya'yı General Monbelli
- Fransa'yı da General Charpy
- Temsil etmiştir.
- Görüşmeler; 3 Ekim 1922 günü saat 15.00'te Rus Tüccarı Aleksandr Ganyonov'un Mudanya'daki evinde başladı
- Görüşmelere Yunanistan katılmamış, Yunanistan'ı İngiltere temsil etmiştir. Yunan delegesi General Mazarakis görüşmelerin 2. gününde Mudanya'ya geldi. Fakat karaya çıkmayarak müzakerelerin sonucunu gemiden bekledi.
- Görüşmeler gergin bir havada başladı, özellikle Doğu Trakya'nın boşaltılması zamanı ve Yunanlıların Karaağaçtan da çekilmesi konularında anlaşmazlık vardı. Harrington, Türk isteklerinin askeri niteliği aşıp siyasal nitelik aldığını ve hükûmetine danışması gerektiğini söylüyordu. 5 Ekim'de görüşmelere 3 gün ara verildi.
- Anlaşma 11 Ekim 1922'de imzalandı. Yunan tarafı 3 gün sonra anlaşmayı kabullenerek imzaladı.

Mudanya Ateşkes Anlaşmasının Hükümleri:

- Türk-Yunan kuvvetleri arasındaki savaş sona erecek.
- Yunanlar, Meriç Nehri'ne kadar olan Doğu Trakya'yı 15 gün içinde boşaltacaklar.
- Doğu Trakya BMM'nin jandarma kuvvetlerine bırakılacak.
- Türker'in Doğu Trakya'daki askerleri barış antlaşması imzalanıncaya kadar 8.000'i geçmeyecek.
- İstanbul, Boğazlar ve çevresi BMM Hükümeti'ne bırakılacak.
- İtilaf Devletleri'nin askerleri, barış antlaşması yapıncaya kadar İstanbul'da bulunacak.

Mudanya Ateşkes Anlaşmasının Sonuçları:

- İngilizler Türk başarısını kabul etmiştir.
- İtilaf Devletleri, artık tek temsilci olan BMM'ne, Lozan Barış Konferansı için teklif yapmıştır.
- Mudanya Anlaşması, Türklerin Avrupa'dan ve Anadolu'dan kovulmasını savunan Lloyd George ve zihniyeti için büyük bir yıkım oluşturdu.
- Yunanistan'da ihtilal ve iktidar değişikliği oldu.
- Trakya'yı teslim almakla görevli Refet Paşa 19 Ekim'de Mudanya limanından hareket etti.
- İstanbul Sirkeci'de karaya çıkan Türk askerleri büyük sevinç gösterileri ve tezahüratlarla karşılandılar.

MUDANYA ATEŞKES ANLAŞMASI 3-11 EKİM 1922